

5-årig lærepladsaftale om uddannelserne til social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistent for 2022-2026

14. juni 2021

Regeringen, KL, Danske Regioner og FOA er enige om, at det er en central prioritering at der uddannes flere social- og sundhedsmedarbejdere til social- og sundhedssektoren. Det forudsætter en styrket rekruttering til uddannelserne og en betydelig indsats for at få flere til at gennemføre uddannelserne.

Det er i forbindelse med *Trepartsaftale om styrket rekruttering til det offentlige arbejdsmarked* af 21. november 2020 aftalt, at der med henblik på at sikre en langsigtet løsning på lærepladsudfordringen inden for velfærdsuddannelserne fastsættes en flerårig minimumsdimensionering for antallet af lærepladser på uddannelserne til social- og sundhedsassistent og social- og sundhedshjælper, som kommuner og regioner forpligtes til at oprette. Aftalen indgås for en 5-årig periode fra 2022 til og med 2026.

Aftalen skal ses i lyset af betydelige indsatser, der er gjort fra alle parter for at øge rekrutteringen til social- og sundhedsuddannelserne og øge fastholdelsen i uddannelserne i de kommende år med henblik på at sikre, at der fremadrettet uddannes flere social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistenter.

Lærepladser på social- og sundhedsuddannelserne

Med finansloven for 2021 er der givet en særlig adgang til at tage SOSU-uddannelserne med 110 pct. dagpengesats i 2021 og 2022 for ledige dagpengemodtagere, der er fyldt 30 år, og som er ufaglærte eller faglærte med forældet uddannelse. Parterne er enige om, at dette initiativ sammen med en række andre gode initiativer giver mulighed for at tiltrække kvalificerede elever til faget, herunder særligt i forhold til personer der er blevet ledige som følge af corona-krisen og som er interesserede i at foretage et sporskifte. Det er ligeledes vigtigt fortsat at tiltrække de mere sædvanlige målgrupper for uddannelsen.

Parterne er enige om:

1. At der gøres en ekstraordinær indsats for, at alle kvalificerede elever til SOSU-assistentuddannelsen tilbydes en læreplads for dem der optages på uddannelserne i 2021 og 2022. I praksis håndteres dette ved, at skolerne retter henvendelse til det relevante KKR, hvis der konstateres flere kvalificerede elever end planlagt, med henblik på at kommunerne i det enkelte KKR herefter påtager sig at finde og formidle en relevant læreplads. Det enkelte KKR vil tage en dialog med Regionen om koordinering af evt. meroptag. For SOSU-hjælperuddannelsen fastholdes dimensioneringen i 2022 til 3.000. Det understreges at der er tale om en minimumsdimensionering, som kan forhøjes lokalt.
2. Minimumsdimensioneringen på 6.000 for assistentelever og 3.000 for hjælperelever fastholdes i den resterende del af aftaleperioden.
3. Parterne mødes i foråret 2023 og drøfter erfaringerne med den ekstraordinære ordning, herunder om disse giver anledning til, at dimensioneringen justeres for

den resterende del af aftaleperioden. Det kan i den forbindelse overvejes, om der i højere grad kan tages højde for udviklingen i efterspørgslen mellem hhv. kommuner og regioner, jf. *"Trepartsaftalen om styrket rekruttering til det offentlige arbejdsmarked"*.

4. Inden sommerferien drøftes hvilke tiltag der skal iværksættes sammen og hver for sig for at opnå størst mulig effekt af den ekstraordinære adgang. SOSU-skolerne inddrages i denne drøftelse. Parterne er endvidere enige om at fastholde fokus på kvaliteten i grundforløbet samt betydningen af overgangskrav i dialog med Social- og sundhedsskolerne, jf. *Trepartsaftale om styrket rekruttering til det offentlige arbejdsmarked*.

Fleksibilitet i uddannelsesordningen og bedre udnyttelse af lærepladskapaciteten

For at flere elever på social- og sundhedsuddannelserne kan få en læreplads er der behov for at udnytte lærepladskapaciteten bedre og udvide oplæringsmulighederne i kommuner og regioner, så parternes fælles mål om at fastholde flere elever i uddannelsen og sikre en højere grad af elevoplevet kvalitet opfyldes.

Med henblik på at sikre en langsigtet løsning med afsæt i de gældende mål for uddannelsen er *KL, Danske Regioner og FOA* enige om at:

5. Der skal sikres den nødvendige fleksibilitet i uddannelsesordningen for social- og sundhedsassistentuddannelsen. Dette skal ske under hensyntagen til, at eleven altid sikres mulighed for at opnå de praktiskmål, som er relevante for praktikperioden. Det gælder særligt ift. praktik 2, hvor der er behov for at tydeliggøre, at oplæringsmulighederne kan omfatte alle de praktiksteder, hvor eleven møder psykiatrisk sygepleje og rehabilitering i et sammenhængende sundhedsvæsen, fx på social-, demens- og handicapområdet i regioner og kommuner. Der er endvidere behov for at præcisere muligheden for at afvikle praktik 2 på det regionale socialområde og fjerne de nuværende krav i uddannelsesordningen om, at en del af eleverne skal have en kombination mellem socialpsykiatri og demens-/misbrugsområdet i den kommunale psykiatripraktik.
6. Inden for rammerne af gældende lovgivning forpligter parterne i Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU) sig til at tydeliggøre og orientere om de lokale muligheder for at tilrettelægge praktikker og skoleophold på social- og sundhedsassistentuddannelsen på en måde, som bedst muligt matcher de lokale forhold, herunder muligheden for justering i længden/opbrud af de enkelte praktikperioder. Dette skal dels bidrage til, at eleverne opnår uddannelsens mål og dels til at sikre et hensigtsmæssigt flow af elever i praktikken. Som en del af en langsigtet løsning vil parterne i regi af FEVU i samarbejde med de lokale uddannelsesudvalg og social- og sundhedsskolerne indsamle yderligere viden og erfaringer med fleksibilitet i tilrettelæggelse af skole og praktikperioder, som matcher lokale forhold for oplæring og samtidig sikrer, at eleverne opnår uddannelsens mål. Såfremt dette viser behov for at ændre uddannelsesordningen i retning af øget fleksibilitet, fx ved at udbygge nogle praktikperioder mod tilsvarende at

forkorte andre, drøftes ændringer i uddannelsesordningen for at imødekomme dette.

7. Det gælder for punkt 5-6, at initiativerne ikke må reducere kvaliteten i uddannelse eller berøre uddannelsesmålene eller autorisationen, ligesom den samlede længde af skole- og praktikuger i uddannelsen ikke ændres.

Flere elever skal gennemføre social- og sundhedsuddannelserne

Regeringen, KL, Danske Regioner og FOA er enige om, at nedbringelse af frafaldet er et fælles ansvar, som både arbejdsgiveren og skolen har andel i. Med et gennemsnitligt frafald i hovedforløbet på ca. 12 pct. på hjælperuddannelsen og ca. 18 pct. på assistentuddannelsen ligger frafaldet på social- og sundhedsuddannelserne et godt stykke over det gennemsnitlige frafald på øvrige erhvervsuddannelsernes hovedforløb på 7 pct. (målt 6 mdr. efter påbegyndt hovedforløb).

Parterne er enige om at styrke samarbejdet om fastholdelse af elever, herunder særligt om de elever, der er fagligt, sprogligt og socialt udfordret og derfor kommer under særligt pres i læretiden. Uddannelsen til social- og sundhedsassistent er kendetegnet ved, at eleven er i lære på forskellige praktiksteder, hvorfor forberedelsen på både skole og i læretiden skal ske forud for hver af de tre praktikområder. Lige så afgørende er det, at alle praktiksteder er forberedt på og har en tydelig introduktion med oplæringsprogram for den givne praktik klar til eleverne.

I lyset af et øget optag samt ambitionen om at fastholde flere elever er det afgørende, at alle elever er klædt bedst muligt på til mødet med praksis og er forberedt på og kan udnytte de læringsmuligheder, som oplæringsstederne tilbyder. Flere skoler har taget initiativ til en systematisk forberedelse af eleverne forud for praktikken, fx ved at invitere praktikvejledere ind i skoleundervisningen eller vha. simulationstræning.

Regeringen, KL, Danske Regioner og FOA er enige om, at frafaldet på grundforløbet, i overgangen mellem grundforløb og hovedforløb samt i hovedforløbet skal reduceres år for år i aftaleperioden. [Aftaleparterne] er derfor enige om at:

8. Der fastsættes en målsætning om, at frafaldet på hovedforløbet (målt 6 måneder efter påbegyndt hovedforløb) skal reduceres til samme niveau som gennemsnittet på erhvervsuddannelserne generelt i løbet af aftaleperioden. Der arbejdes samtidig for, at frafaldet på såvel grundforløbet som i overgangen mellem grundforløb og hovedforløb reduceres.
9. *Regeringen, KL, Danske Regioner og FOA* sammen med Danske SOSU-skoler udarbejder et nationalt rammepapir, som inden for gældende lovgivning tydeliggør ansvarsfordeling mellem skole og arbejdsgiver/praktikvært samt procedurer for samarbejde mellem skoler og arbejdsgiver/praktikvært i overgangen mellem grund- og hovedforløb og for samarbejde og dialog mellem skole og læreplads på social- og sundhedsområdet i alle tre praktikperioder. Af papiret skal f.eks. fremgå hvilke oplysninger om eleven, der inden for gældende GDPR regler kan udveksles

mellem skole og arbejdsgiver/praktikvært samt retningslinjer for fx kommunikation, dataudveksling, og samarbejde om den enkelte elev. Rammepapiret aktualiseres af fremrykning af aftaleindgåelsen til grundforløbet med *Trepartsaftalen om flere lærepladser og entydig ansvar* fra november 2020. Rammepapiret skal indeholde et afsnit målrettet elever med særlige støttebehov, hvor ansvar og opgaver for hhv. skole og arbejdsgiver præciseres. Rammepapiret skal være udarbejdet inden udgangen af 3. kvartal 2021 mhp. implementering inden udgangen af 2021. Relevante anbefalinger fra FEVU's evaluering af social- og sundhedsuddannelserne indarbejdes.

10. Der på alle skoler tages initiativ til et formaliseret og dataunderstøttet samarbejde med arbejdsgiver og læresteder om modtagelse og fastholdelse af elever med særlige udfordringer mhp. at sikre, at lærestederne i videst muligt omfang kan tilrettelægge forløb, der tager højde for en elevs udfordringer, også jf. det omtalte rammepapir i pkt. 7.

Forberedelse af elever til arbejdsmarkedet via simulationstræning

KL, Danske Regioner og FOA er enige om, at elevernes forberedelse til læretiden i kommuner og regioner med fordel kan ske gennem bl.a. simulationsbaseret træning i et praksisnært miljø faciliteret af undervisere eller praktikvejledere for at skabe sammenhæng mellem skole og lærested gennem kombinationen af praktiske handlinger med refleksion koblet til skoleundervisningen. I 2017 blev de to Videnscentre for Velfærdsteknologi Øst og Vest oprettet, som blandt andet udvikler løsninger hertil. Endvidere har Børne- og Undervisningsministeriet udmeldt forsøgs- og udviklingspuljen ”Forsøg med simulation i første praktikophold på social- og sundhedsuddannelsen” og godkendt projektet ”Simulation som det tredje læringsrum i social- og sundhedsuddannelsen”.

KL, Danske Regioner og FOA er i forlængelse heraf enige om at:

11. Drøfte erfaringer fra videnscentrene medio 2022 og evalueringen af forsøgsprojektet medio 2023 mhp., at alle skoler i samarbejde med praksis tilbyder en systematisk forberedelse af praktikken ved hjælp af simulation som et tredje læringsrum. Hensigten er et styrket fokus på systematisk brug af simulationsbaseret træning i et praksisnært miljø faciliteret af undervisere eller praktikvejledere, hvor der skabes sammenhæng mellem skole og lærested ved at kombinere praktiske handlinger med refleksion koblet til skoleundervisningen. Det er forventningen, at øget anvendelse af simulation på skolerne vil kunne understøtte og bidrage til et lavere frafald på hovedforløbet.

De unge og eux-forløb

For parterne er det afgørende, at der sikres en fortsat rekruttering samt fastholdelse af unge til uddannelserne. Lokalt er der flere steder gjort gode erfaringer med bl.a. eux-forløb, men der er brug for at flere elever bliver opmærksomme på – og får mulighed for – at påbegynde en social- og sundhedsuddannelse med eux.

Regeringen, KL, Danske Regioner og FOA er enige om:

12. At udarbejde en fælles henvendelse fra aftalens parter til social- og sundhedsskolernes bestyrelse med en opfordring til, at bestyrelsen drøfter, hvordan søgningen til eux-forløb øges. Udviklingen i antallet af eux-forløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen vil endvidere indgå i parternes årlige drøftelser.

Løbende drøftelser om udviklingen

Aftalen om uddannelserne til social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistent er 5-årig og udløber i 2026. *Regeringen, KL, Danske Regioner og FOA* er derfor enige om at:

13. Aftaleparterne ønsker årligt at drøfte udviklingen i søgning til og gennemførelse af social- og sundhedsuddannelserne med afsæt i relevante data om tilgang til uddannelsen (inkl. eux), frafald (grundforløb, overgang og hovedforløb), gennemførelse og indgåede ansættelsesaftaler.
14. Regeringen og arbejdsmarkedets parter mødes igen i 2026 for at drøfte lærepladsniveauer efter aftaleperiodens udløb. Inden da vil regeringen invitere de relevante parter til en drøftelse om rammerne herfor.